

JUDr. RENÁTA ZMAJKOVIČOVÁ A „82 ROČNÝ NOTÁR“

Autor na konkrétnom prípade novely Notárskeho poriadku z roku 2013 poukazuje na nízku kvalitu a nesyistémovosť poslaneckého návrhu zákona podaného jediným poslancom a nastoľuje návrh novej právnej úpravy tejto zákonodarnej iniciatívy.

JUDr. Renáta Zmajkovičová bývalá poslankyňa za politickú stranu SMER - Sociálna demokracia a podpredsedníčka parlamentu podala v roku 2013 poslanecký návrh zákona, podľa ktorého mali byť notári po dovŕšení 65. roku života odvolaní. Uvedený zákon bol predložený do legislatívneho procesu bez náležitej analýzy a rozboru existujúceho stavu a príp. zistenia, že doterajšia právna úprava je nedostatočná, alebo vývojom prekonaná. Len samotný poukaz na to že *"Účelom návrhu je zaviesť do právneho poriadku možnosť odvolania notára v prípade dosiahnutia zákonom ustanoveného veku. Takáto právna úprava je charakteristická aj pre iné právnické profesie, ktoré možno považovať za súčasť justičného systému, resp. iné verejné funkcie (sudcovia, prokurátori)."* nemožno považovať za presvedčivý argument o spoločenskej potrebe zamýšľanej novelizácie. V prvom čítaní zákon predpokladal možnosť odvolať notára ministrom spravodlivosti na návrh notárskej komory, ktorý dosiahol vek 65 rokov. Ale napokon bolo všetko inak. Po nie celkom jasných rozhovoroch medzi pani poslankyňou, notárskou komorou, poslankyňou Kučerovou a rokovaniach ústavnoprávneho výboru bol návrh zmenený tak, že vek notárov na zastávanie notárskeho úradu sa posúva z 65 na 67 rokov a jeho výkon zaniká priamo zo zákona. Bolo to odôvodňované tým, aby notárska komora ani minister spravodlivosti nemuseli čeliť žiadnemu lobingu.

Pokiaľ lobing chápeme ako činnosť jednotlivcov alebo záujmových skupín, ktoré sa usilujú ovplyvniť legislatívny alebo regulačný proces, nie je jasné, kto a prečo by mal v tomto prípade lobiť? Nejasný je aj dôvod posúvania vekovej hranice z pôvodne určených 65 na 67 rokov.¹

Zánik výkonu notárskeho úradu bez odvolania ministrom spravodlivosti je v rámci systému latinského notárstva neštandardný. Medzi obligatórne povinnosti ministra spravodlivosti patrí odvolať notára v zákonom stanovených prípadoch medzi ktoré môžeme

¹ Naposledy bola veková hranica 65 rokov na zastávanie notárskeho úradu určená ustanovením § 2 ods. 1 Opatrenia Stáleho výboru Národného zhromaždenia republiky Československej č. 285 zo dňa 16. novembra 1938, ktoré však na Slovensku a Podkarpatskej Rusi neplatilo.

nepochybne zaradiť aj dosiahnutie stanoveného veku.² Novela však ministromi takúto povinnosť neukladá, ba práve naopak ho v druhom čítaní zákona tejto povinnosti zbavila.

Návrh doplňuje výlučne len ustanovenie § 14 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 323/92 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) o nové písm. d) a zavádzala ďalšie prechodné ustanovenie § 100d. V podstate išlo o to, že výkon notárskeho úradu zaniká ku dňu 31 decembra kalendárneho roku v ktorom notár dosiahne vek 67 rokov, resp. že notárovi, ktorý ku dňu 31 decembra 2013 dosiahol vek 67 rokov, zaniká výkon notárskeho úradu ku dňu 30 júna 2014.

Do poslednej chvíle však nebolo jasné, kto alebo čo bolo podnetom k podaniu takéhoto návrhu zákona. Napokon to pani poslankyňa uviedla až pri jeho druhom čítaní na zasadnutí Národnej rady Slovenskej republiky dňa 28. októbra 2013, keď povedala: „...**viete mňa zaujala jedna, zarazila jedna skutočnosť, keď 82-ročný notár robil konferenciu. A vtedy, vtedy som sa začala, som sa pýtať, že ako je to možné, že takéto niečo môže nastať...**“³ Na základe tohto „zistenia“ pravdepodobne usúdila, že to je dôvod na novelu Notárskeho poriadku. Samozrejme že žiadny 82-ročný notár ktorý by navyše viedol akúsi bližšie nešpecifikovanú konferenciu nikdy neexistoval. A ak by aj existoval, môže si snáď v rámci zákona a svojich možností organizovať konferenciu akú len chce. Čo to má spoločné s vekovou hranicou na zastávanie notárskeho úradu? Išlo o zástupný dôvod vymyslený za účelom presadenia vlastných či cudzích záujmov. Poslanec Miroslav Kadúč to napokon v rozprave vyjadril jasne: „*Skutočnosť, že sa pokúšate zaviesť princípy, ktoré je možné uplatniť pri viacerých profesiách, iba parciálne do jedného zákona jednej profesie sa, bohužiaľ, javia ako nepresadzovanie všeobecného záujmu, ale záujmu konkrétnej skupiny, v tomto prípade konkrétnych osôb.*“ V návrhu skutočne absentuje čo i len náznak nejakého systémového prístupu. Bol zameraný výlučne len na jednu právnickú profesiu. Ved' okrem notárov sú tu aj ďalšie štátom poverené osoby, ktoré takúto hranicu nemajú. Sú to napríklad exekútori, ktorých zákon nebol v príslušnej časti vôbec menený a ani sama predkladateľka v rámci legislatívneho procesu nepodala k nemu žiadny pozmeňovací návrh. To opäť zdôvodnila svojším spôsobom: „**Ja vám poviem, pán poslanec, treba vždy začať. Tak ako keď idete stavať nejaký dom alebo niečo, čiže začínate postupne. Čiže nemusíte hneď, tak ako keď máte vzťah, tak nejdete niekoho hneď objímať, ale sa s ním najprv zoznámite. Takže asi takto.**“⁴

Presne tak. „*Nič človeka nenapadne samo od seba, i hlúposť sa musí najskôr vymyslieť.*“⁵

Bohužiaľ aj takáto slaboduchá argumentácia postačovala 86 poslancom prevažne s klubu SMER - Sociálna demokracia k schváleniu zákona. Hoci išlo o novelu ktorá nebola odborne

² Ako príklad možno uviesť právnu úpravu platnú v Českej republike kde minister spravodlivosti odvolá notára ku dňu 31 decembra kalendárneho roka v ktorom dosiahne vek 70 rokov.

³ Citované podľa stenografického záznamu z rokovania 25. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky zo dňa 28. októbra 2013 s. 99 až 101, ktorý je prístupný na stránke <https://www.nrsr.sk/web/> v časti dokumenty

⁴ Tamže

⁵ Stanisław Jerzy, poľský básnik, aforista a satirik

ani legislatívne nijako náročná (doplňala jeden paragraf), nedala sa v praxi aplikovať pokiaľ išlo o vyčiarknutia notára zo zoznamu notárov. Dôvody vyčiarknutia totiž taxatívne vypočítavalo dovtedajšie ustanovenie § 32 Notárskeho poriadku, ktoré vyčiarknutie z dôvodu dosiahnutia veku 67 rokov nepoznalo a novela (zák.č.366/2013 Z.z.) účinná od 1.1.2014 ho o tento dôvod nedoplnila. Takže notárom ktorých sa to v tom čase týkalo síce zanikol výkon notárskeho úradu, ale Prezídium notárskej komory SR ich zo zoznamu notárov vyčiarknuť nemohlo. Tento úplne ukážkový lex imperfecta konvalidovala až následná novela Notárskeho poriadku účinná od 1.12.2015 (zák.č.267/2015 Z.z.).

K zamedzeniu neuváženého ba až svojvoľného podávania poslaneckých návrhov zákonov a zvýšeniu ich legislatívnej kvality by preto z hľadiska de lege ferenda istotne prospela zmena príslušnej právnej úpravy tak, že návrh zákona musí podať viac ako jeden poslanec, podobne ako je tomu pri predkladaní pozmeňovacích a doplňujúcich návrhov zákonov.

JUDr. Marian MIKL
emeritný notár